

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 2008.2021
(протокол №1)

Силабус
навчальної дисципліни
Філософія
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма : Соціальна робота та соціальна педагогіка. Соціальна робота та практична психологія

Спеціальність: 231.Соціальна робота

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти : бакалавр

Викладач (і)	доц.Ліпич І.І.
Посилання на сайт	
Контактний тел.	0663932805
Е-mail викладача:	Lipuch.Ivan.@dhtml.com
Графік консультацій	8.00. Вівторок

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	екзамен

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська

Мова навчання: українська

Ключові слова: матерія, свідомість, ідеалізм, матеріалізм, позитивізм, екзистенціалізм, психоаналіз

Мета та предмет курсу:

Метою курсу «Філософія» є: формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, яка неможлива без філософії як теоретичної основи світобачення та певного методу відношення до світу; оволодіння філософією сприяє становленню самосвідомості, інтелектуальному розвитку, вмінню знаходити оптимальний вихід з ціннісно-

кризових ситуацій.

Предметом курсу є: вивчення навчальної дисципліни та найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства та свідомості.

Компетентності та програмні результати навчання:

компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 16. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ФК 17. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

програмні результати навчання:

ПРЗ 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань

ПРУ 1. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема 8 цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРА 1. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

Зміст курсу:

Тема 1. Виникнення філософії.

Тема 2. Основні поняття та ідеї гносеології.

Тема 3. Проблема методу в філософії.

Тема 4. Філософія стародавньої Індії та Китаю.

Тема 5. Антична філософія.

Тема 6. Середньовічна філософія. Філософія Відродження.

Тема 7. Німецька класична філософія Марксизм.

Тема 8. Позитивізм.

Тема 9. Вітчизняна філософія.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда); наочні (презентації); практичні (аналіз фрагментів лекцій здобувачів); методи стимулювання освітньої діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи активного навчання (вирішення ситуаційних задач (кейсів), ділові ігри; робота в малих групах); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку творчого мислення здобувачів щодо організації власної педагогічної діяльності; впровадженню демократичного стилю педагогічного спілкування. Підготовка до роботи з курсом передбачає ознайомлення з лекційним матеріалом, відпрацювання практичних робіт, самостійну та індивідуальну роботу студентів.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує уміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання магістрантом відповідно сформульованих завдань.

Структура заняття і час, відведений на його етапи, можуть бути приблизно такими: проведення бесіди з теорії питання (15-20 хв.), виконання практичних завдань (35-40 хв.), обговорення результатів роботи (25-30 хв.), завдання до наступного заняття, ознайомлення з літературою (5-10 хв.)

Під час практичних занять необхідно ознайомитися з найновішими досягненнями методичної науки, а також з різноманітними варіантами стандартів навчання, програм, підручників, тощо, навчитися відбирати зміст та матеріал для проведення лекційних та семінарських форм занять, застосовувати нетрадиційні методи, прийоми навчання, раціонально планувати організацію діяльності викладача та студента. У деяких випадках буде необхідним підготувати доповіді та повідомлення з урахуванням власних індивідуальних інтересів і можливостей. Тематика цих доповідей передбачає більш поглиблене вивчення малодоступної, але такої, що являє науковий і практичний інтерес, літератури, ознайомлення з передовим освітнім досвідом. Самостійне осмислення найбільш актуальних педагогічних і методичних проблем формує навички дослідницької діяльності, які розвиваються й удосконалюються на спецсемінарах.

Однією з форм самостійної роботи є підготовка рефератів і доповідей, які заслуховуватися на семінарських заняттях, студентських наукових конференціях, на кафедрі. Найбільш ефективною така робота є за умови співпраці викладача зі студентом, вона сприяє виробленню в останнього вміння самостійно опрацьовувати джерела і літературу, готувати аргументовані відповіді на поставлені питання (проблеми) реферату чи доповіді. Самостійна робота над підготовкою реферату (на 10-12 хвилин) або доповіді (до 20 хвилин виголошення) починається з виявлення літератури стосовно обраної теми. Студент має скласти відповідний короткий список літератури з проблеми, яку збирається вивчати. Після ознайомлення з нею, розробити й узгодити з викладачем план реферату (доповіді), в якому сформулювати головні питання (проблеми) виступу. Важливою запорукою успішної підготовки реферату (доповіді) є конкретність і наукова спрямованість підготовчої роботи.

Важливим етапом навчальної діяльності вміння логічно, полемічно і науково-аргументовано написати текст реферату (доповіді). Кожне невеличке студентське дослідження повинно завершуватися чіткими, однозначними висновками, які прямо впливають з його основного змісту. Оформлення рефератів (доповідей) передбачає короткий план, рукописний або машинописний текст обсягом від 5 до 12 сторінок, висновки, список використаних джерел та літератури. До роботи можна додавати карти, портрети, інший наочний матеріал, а також власні таблиці та діаграми, що має на поглибити текст реферату (доповіді), викликати інтерес аудиторії. Робота з модулем передбачає засвоєння лекційного матеріалу, участь у обговоренні питань під час семінарських занять, написання реферату (окремими студентами),

самостійну роботу над окремими питаннями теми, модульний контроль у формі тестування.

Підготовка до роботи з курсом передбачає самостійну роботу студента із літературою, означеною у переліку до заняття, з метою висвітлення питань, окреслених планом практичного заняття. Проміжною ланкою підготовки до практичного заняття є написання конспекту, розгорнутого плану, тез тощо. Кінцевим результатом підготовки є розгорнутий виступ безпосередньо на занятті у вигляді доповіді, захисту реферату, доведення тези, участі в дискусії, розв'язання проблемної ситуації.

Відвідування навчальних занять студентами відбувається відповідно до вимог організації навчального процесу в БДПУ. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у БДПУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Будь-яка запозичена ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Відеопроектор, ноутбук, навчальна платформа Moodle: <https://edu.bdpu.org/>

Система оцінювання та вимоги:

Рейтингова система оцінювання передбачає використання поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи та регулюється «Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryterii_ocin_2020.pdf).

Оцінювання знань під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів під час практичних занять – 12 балів. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; 6) пізнавальна активність під час заняття. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім шістьом зазначеним критеріям (повна відповідність – 2 бали, часткова – 1). При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують: від 1 до 4 балів (відповідно до складності виконаних завдань): 1-2 бали – написання реферату (1 завдання); 3 бали – презентація питання (2 завдання) 4 бали – практичне завдання (3 завдання). Таким чином, за відповіді на практичних заняттях здобувачі максимально можуть отримати 63 бали, за виконання самостійної роботи (за бажанням студентів) – 37 балів. Загалом – 100 балів.

Всі отримані бали згідно з Методикою переведення показників успішності знань здобувачів вищої освіти перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
10	10	12	10	12	10	10	10	12	

1	Кількість балів				
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Разом
2	3	4	5	7	
Змістовий модуль 1.					
Тема 1		0-7		0-4	0-11
Тема 2		0-7		0-4	0-11
Тема 3		0-7		0-4	0-11
Разом за змістовим модулем 1		0-21		0-12	0-33
Змістовий модуль 2.					
Тема 4		0-7		0-4	0-11
Тема 5		0-7		0-4	0-11
Тема 6		0-7		0-5	0-12
Разом за змістовим модулем 2		0-21		0-13	0-34
Змістовий модуль 3.					
Тема 7		0-7		0-4	0-11
Тема 8		0-7		0-4	0-11
Тема 9		0-7		0-4	0-11
Разом за змістовим модулем 3		0-21		0-12	0-33
Всього		63		37	0-100

Система оцінювання та вимоги:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
77-89	добре	
65-76		
58-64	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
50-57		
20-49	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
1-19	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список літератури

Базова

1. Андрущенко В. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій / В.П. Андрущенко, М.І. Михальченко. – Київ : Генеза, 2017. – 368 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ : Дух і літера, 2020. – 473 с.
3. Баумейстер А. Буття і благо : монографія / Андрій Баумейстер. – Вінниця : Т.П.

Барановська, 2015. – 417 с.

4. Основи філософських знань: ФІЛОСОФІЯ, ЛОГІКА, ЕТИКА, ЕСТЕТИКА, РЕЛІГІЄЗНАВСТВО. Горлач М.І., Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Требін М.П. та ін. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 1028 с.
5. Філософія: підручник (ВНЗ І—ІІІ р. а.) / О.Л. Воронюк. — 3-є вид., переробл. та допов. К.: Медицина, 2018. 216 с.
6. Філософія. 2-ге видання. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів За ред. Губерського Л. К: Фоліо, 2020. 624 с.

Допоміжна

1. Бурдье П. Практичний глузд / П'єр Бурдье ; переклад з французької Оксани Йосипенко, Сергія Йосипенка, Андрія Дондюка; за ред. Сергія Йосипенка. – Київ : Український центр духовної культури, 2003. – 528 с.
2. Возний І. Дохристиянські вірування давнього населення України : конспект лекцій / Ігор Возний. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2011. – 271 с.
3. Гільдебранд Д. Що таке філософія? – Львів : Колесо, 2008. – 244 с.
4. Горський В. Історія української філософії : підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.С. Горський, К.В. Кислюк. – К. : Либідь, 2004. – 485 с.
5. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – 349 с.
6. Гудінг Д. Світогляд : для чого ми живемо і яке наше місце у світі / Д. Гудінг, Дж. Леннокс ; груповий пер. з рос. зі звіркою з англ. оригіналом під заг. ред. М. А. Жукалюка. К. : Укр. Біблійне Тов-во, 2003. – 416 с.
7. Гуссерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки. – К. : ППС-2002, 2009. – 356 с.
8. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии. / Пер. с нем. А. В. Михайлова. – М. : Академический проект, 2009. – 489 с.
9. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії // Філософська думка. – 2002. - № 3. – С. 134-149.
10. Делез Ж. Что такое философия? / Жиль Делез, Феликс Гваттари ; перевод с французского С.Н. Зенкина. – М. : Институт экспериментальной социологии ; СПб. : Алетей, 1998. – 286 с.
11. Еліаде М. Священне і мирське ; Міфи, сновидіння і містерії ; Мефістофель і андрогін; пер. Г. Кьорян, В. Сахно. – К. : Основи, 2001. – 591с.
12. Кант І. Критика чистого розуму / Іммануїл Кант. ; пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. – К. : Юніверс, 2000. – 500с.
13. Карась А. Міфотворчість як соціокультурна проблема розуміння і раціональності // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Філософія, політологія. – 2021. Вип. 33. – С. 25-38.
14. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду / Вахтанг Кебуладзе. – Київ : Дух і літера, 2017. – 278 с.
15. Кримський С. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
16. Кримський С. Під сигнатурою Софії / Сергій Кримський. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2019. – 367 с.
17. Ліпич І.І. Особливості філософської системи Г.Спенсера. – Політологічний вісник. Збірник наукових праць.-К.: «ІНТАС», 2019.-С.69-74.
18. Ліпич І.І. Філософські ідеї в культурі Київської Русі.-Інститут філософії НАНУ.- «Філософська думка», Випуск №1 -2021.-С.58-63.
19. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною

Інформаційні ресурси

1. <http://www.countries.ru/library.htm>
2. <http://philosophy.allru.net/pervo.html>
3. <http://fictionbook.ru/>
4. <http://hyperlib.libfl.ru/rubr.php?term=Культурология>
5. <http://bookz.ru/>
6. http://krotov.info/spravki/help/alfabet/01_a_im.html
7. <http://e-lib.info/book.php?id=1138826376&s=1>
8. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/INDEX_CULTUR.php
9. <http://www.infoliolib.info/subja.php?sid=50>
10. <http://www.koob.ru/philosophy/>
11. <http://lib.com.ua/9/0.html>
12. http://lib.prometey.org/?sub_id=39
13. http://lib.prometey.org/?sub_id=31
14. <http://www.litportal.ru/index.html?r=208>
15. <http://www.litportal.ru/genre24/>
16. http://allbooks.com.ua/razdel.php?razdel_id=105&page=0
17. http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php
18. http://ihtik.lib.ru/2011.06.10_ihtik_history/
19. <http://lib.meta.ua/theme/22/>
20. <http://www.i-u.ru/biblio/default.aspx>
21. <http://magazines.russ.ru/>
22. <http://philosophy.allru.net/pervo.html>
23. <http://www.countries.ru/library/map.htm>
24. http://book-read.ru/razbooks_35.html
25. <http://www.nbuu.gov.ua/>
26. <http://elib.nplu.org/>
27. <http://www.alleng.ru/edu/relig3.htm>
28. <http://www.elibrus.1gb.ru/fil2.shtml>
29. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/>
30. <http://www.nbuu.gov.ua/> — Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.